Hz. SÜLEYMAN

- Hz. Davud’un oğludur ve babası gibi, İsrailoğulları peygamberlerinin büyüklerindendir ayrıca peygamberlikle beraber hükümdarlık verilmiştir. Onun saltanatı, babasının saltanatından daha güçlü olmuştur.
- Hz. Süleyman, Kur'ân-ı Kerim'de 16 âyette ismen zikredilmekte, onun kıssası, Enbiyâ, Neml, Sebe ve Sâd surelerinde, çeşitli yönleriyle anlatılmaktadır.

Hükümranlığı Hakkındaki Duası:

- قَالَ رَبِّ اغْفِرْلِي وَهَبْ لِي مُلْكًا لَا يَنبَغِي لِأَحَدٍ مِنْ بَعْدِي إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ

- ***Süleyman: «Rabbim! Beni bağışla; bana, benden sonra kimsenin ulaşamayacağı bir hükümranlık ver. Şüphesiz sen, daima bağışta bulunansın» dedi.***[1]

---

[1] Sad, 38/35.

- Duasının kabul edilmesiyle ona verilen hükümranlığın ne önce ne de sonra, hiç bir hükümdara verilmediği kabul edilmektedir.
- Peygamber olmasının yanı sıra aynı zamanda bir kral olan Hz. Davud, vefatından önce, tahtını küçüklüğünden itibaren ilmi, hikmeti ve dâvaları çözme konusundaki kabiliyetiyle temayüz eden küçük oğlu Hz. Süleyman'a vasiyet etmişti. Bazı davalarda babasından daha doğru kararlar verdiği de rivayet edilmektedir.

İlim Verilmesi:

- وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُودَ وَسُلَيْمَانَ عِلْمًا وَقَالَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي فَضَّلَنَا عَلَى كَثِيرٍ مِنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ

- ***"Andolsun ki, Davud'a ve Süleyman'a ilim verdik. İkisi, 'Bizi mü'min kullarının çoğundan üstün kılan Allah'a hamdolsun!' dediler.![2]***

---

[2] Neml, 27/15.

Hükümdarlığı:

- Hz. Süleyman, Yüce Allah tarafından kendisine lütfedilen peygamberlik görevi yanında, babasından devraldığı hükümdarlık vazifesini de m.ö. 965-926 yılları arasında 40 yıl devam ettirdi. Onun ülkesi, o dönemde İsrailoğulları'na vaat edilen topraklar olan Filistin, Ürdün ve Suriye'yi içine alıyor, bir taraftan Fırat'a diğer taraftan Mısır sınırlarına uzanıyordu.
- Hz. Süleyman, babasının vasiyetine uyarak, hükümdarlığının dördüncü yılında, babası tarafından başlatılan Beytül-makdis'in yarım kalan inşaatını yeniden başlattı. Büyük para harcayarak inşaatı yedi sene sonra tamamladı.

Hz. Süleyman'a Verilen Mucizeler

- **1. Rüzgârın Onun Emrine Verilmesi**
- فَسَخَّرْنَا لَهُ الرِّيحَ تَجْرِي بِأَمْرِهِ رُخَاءً حَيْثُ أَصَابَ
- ***Bunun üzerine biz rüzgarı onun emrine verdik. Onun emriyle istediği yere yumuşacık akardı.*** [3]

- Emrine verilen bu rüzgâr onun istediği yönde esiyor, onu ve kalabalık ordusunu istediği yere taşıyordu. Kur'ân-ı Kerim'de, bu rüzgârın, bir günde, kervan yolculuğuyla bir aylık bir mesafeye gidip-döndüğü bildirilmiştir ki, bu mesafe yaklaşık olarak 1800 km. tutmaktadır.

---

[3] Sad, 38/36.

- وَلِسُلَيْمَانَ الرِّيحَ غُدُوُّهَا شَهْرٌ وَرَوَاحُهَا شَهْرٌ...

- ***"Rüzgârı da Süleyman'ın emrine verdik. O, rüzgâr estiğinde, sabahleyin bir aylık yola gider, akşamleyin bir aylık yoldan geri dönerdi…"*[4]**

- Kur'ân'da, sadece rüzgârın hızından bahsedilmiş, ancak rüzgâr vasıtasıyla yolculuğun ne şekilde yapıldığı, havadan balon veya uçak şeklinde bir vasıta ile mi, yoksa denizden rüzgârın sürüklediği yelkenli gemilerle mi olduğu hususu açıklanmamıştır.
- Bu yolculukla ilgili bir takım tahminler yapılmış, onun ve askerinin üzerinde uçtuğu ahşap tahtlardan ve uçan halılardan bahsedilmiştir. Ancak bunlar çeşitli yorumlardan ibarettir, doğrusunu ancak Allah bilir.

---

[4] Sebe, 34/12.

- **2. Bakır Madeninin Su Gibi Akıtılması**
- Kur'ân-ı Kerim'de Hz. Süleyman için bakır madeninin su akar gibi akıtıldığına işaret edilmektedir:
- ...وَأَسَلْنَا لَهُ عَيْنَ الْقِطْرِ ...
- ***Süleyman için erimiş bakırı, kaynağından su akar gibi akıttık.***[5]
- Bu bakır mâdeni sayesinde Hz. Süleyman, bina inşâatı ve gemi yapımı hususunda da ileri bir seviyede bulunuyordu. Akabe'deki ocaklardan çıkarılan bakır ve demir madenlerini eritmek ve işlemek için Etsion-Geber'de yaptırdığı fırın, bu madenlerin kullanıldığı diğer alanlarda olduğu gibi gemi yapımında da önem arz ediyordu. Onun ticaret gemileri, bir taraftan Etsion-Geber'den hareket ederek Kızıldeniz

---

[5] Sebe, 34/12.

üzerinden Yemen'e ve oradan doğu ve güney ülkelerine gidip geliyor, diğer taraftan da Akdeniz'de Batı ülkelerine seferler düzenliyorlardı.

- Hz. Süleyman’ın bu maden fırını, yapılan arkeolojik araştırmalar tarafından da tespit edilmiş bulunmaktadır. Bunun yanında bâzı muasır müfessirler, Hz. Süleyman'a lütfedilen bu madenin, eritilmiş bakır değil, petrol kuyuları olduğunu ileri sürmektedirler.

- **3. Kuşların ve Diğer Canlıların Dilinin Öğretilmesi**
- **وَوَرِثَ سُلَيْمَانُ دَاوُودَ وَقَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ عُلِّمْنَا مَنْطِقَ الطَّيْرِ وَأُوتِينَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْفَضْلُ الْمُبِينُ**
- ***Süleyman Davud'a vâris oldu, 'Ey insanlar! Bize kuşdili öğretildi ve bize her şeyden bolca verildi. Doğrusu bu apaçık bir lütuftur.' dedi.***[6]

- Hz. Süleyman'ın kuşlar ve karıncalarla konuştuğu kesin olmakla birlikte, konuşmasının keyfiyeti hakkında bilgimiz yoktur. Ayet ve hadislerde bu konuşmanın nasıl olduğuna dair bilgi verilmemiştir. Tefsir, kısas-ı enbiyâ ve tarih kitaplarında, bu konularda aktarılan rivayetler, bir takım tahminlerden ibarettir.

---

[6] Neml, 27/16.

- Onun karıncalarla konuşmasıyla ilgili olarak Kur'ân-ı Kerim'de anlatılan en önemli olay, ordusuyla birlikte karıncaların bol olduğu bir vadiye indiği sırada gerçekleşmiştir:
- وَحُشِرَ لِسُلَيْمَانَ جُنُودُهُ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ وَالطَّيْرِ فَهُمْ يُوزَعُونَ
- ***"Süleyman'ın cinlerden, insanlardan ve kuşlardan meydana gelen ordusu toplandı. Onlar bölükler halinde dağıtıldı.***
- حَتَّى إِذَا أَتَوْا عَلَى وَادِي النَّمْلِ قَالَتْ نَمْلَةٌ يَا أَيُّهَا النَّمْلُ ادْخُلُوا مَسَاكِنَكُمْ لَا يَحْطِمَنَّكُمْ سُلَيْمَانُ وَجُنُودُهُ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ
- ***Sonunda, karıncaların bulunduğu vadiye geldiklerinde bir karınca, 'Ey karıncalar! Yuvalarınıza girin, aman Süleyman ve askerleri farkına varmadan sizi ezmesinler!' dedi.***

- فَتَبَسَّمَ ضَاحِكًا مِنْ قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَى وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ

- ***Süleyman, karıncanın sözüne hafifçe güldü ve şöyle dedi: Rabbim! Bana ve ana-babama verdiğin nimete şükürde, hoşnut olacağın işi yapmakta beni muvaffak kıl Rahmetinle, beni iyi kullarının arasına koy!"*** [7]

- Hz. Süleyman'ın, Hüdhüd kuşuyla konuşması ise, Sebe Melikesi'yle ilişkileri anlatılırken bahsedilecektir.

---

[7] Neml, 27/17-19.

- **4. Cinlerin İtaat Etmesi:**
- Kur'ân-ı Kerim'de, Hz. Süleyman’ın emrine verilen cinler hakkında şöyle buyurulmaktadır:
- **...وَمِنَ الْجِنِّ مَن يَعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ بِإِذْنِ رَبِّهِ وَمَنْ يَزِغْ مِنْهُمْ عَنْ أَمْرِنَا نُذِقْهُ مِنْ عَذَابِ السَّعِيرِ**
- ***Rabbinin izniyle cinlerden 'bir kısmı onun emrinde çalışırdı. Onlardan kim emrimizden çıktıysa, ona, alev alev yanan ateşin azabını tattıracağız.***
- **يَعْمَلُونَ لَهُ مَا يَشَاءُ مِنْ مَحَارِيبَ وَتَمَاثِيلَ وَجِفَانٍ كَالْجَوَابِ وَقُدُورٍ رَاسِيَاتٍ اِعْمَلُوا آلَ دَاوُودَ شُكْرًا وَقَلِيلٌ مِنْ عِبَادِيَ الشَّكُورُ**

- ***Cinler, Süleyman'ın istediği gibi saraylar, timsâller, havuzlar kadar büyük çanaklar ve sabit kazanlar yaparlardı. Ey Dâvud ailesi! Allah'ın nimetlerine şükretmek için çalışın ve unutmayın ki, kullarım içinde hakkıyla şükreden pek azdır.***[8]

- Ayette geçen "temâsil" kelimesi, Arapçada, insan, hayvan, ağaç, çiçek, nehir veya canlı cansız diğer varlıkların heykeli veya resmi manasına gelen "timsâl" kelimesinin çoğuludur. Ancak, buradaki timsallerle sadece canlı varlıkların heykel veya resimlerinin kastedildiğini düşünmek gerekmez. Buradaki timsaller, büyük ihtimalle Hz. Süleyman'ın, muhteşem binalarını süsleyen manzara resimleri ve çeşitli bitkisel süslemeler olmalıdır. Nitekim ünlü müfessir Râzi de, bu timsallerin "nakışlar olduğunu" söylemekle yetinmiştir.

---

[8] Sebe, 34/12-13.

- **5. Şeytanların Boyun Eğmesi**
- **وَمِنَ الشَّيَاطِينِ مَنْ يَغُوصُونَ لَهُ وَيَعْمَلُونَ عَمَلًا دُونَ ذَلِكَ وَكُنَّا لَهُمْ حَافِظِينَ**
- ***Dalgıçlık yapan ve bundan başka işler de gören şeytanlardan da onun buyruğu altına verdik. Onların hepsini gözetliyorduk.*[9]**

******

- **وَالشَّيَاطِينَ كُلَّ بَنَّاءٍ وَغَوَّاصٍ {37} وَآخَرِينَ مُقَرَّنِينَ فِي الْأَصْفَادِ {38}**
- ***Binalar kuran ve dalgıçlık yapan şeytanları ve yine demir halkalarla birbirine bağlı diğer şeytanları onun buyruğu altına verdik.***

---

[9] Enbiya, 21/82.

- **هَذَا عَطَاؤُنَا فَامْنُنْ أَوْ أَمْسِكْ بِغَيْرِ حِسَابٍ {39} وَإِنَّ لَهُ عِنْدَنَا لَزُلْفَى وَحُسْنَ مَآبٍ**

- ***«İşte Bizim bağışımız budur; ister ver, ister tut, bu yüzden hesaba çekilmeyeceksin» dedik. Doğrusu katımızda onun ayrı bir yakınlığı ve güzel bir akıbeti vardır.[10]***

[10] Sad, 38/37-40.

Hz. Süleyman'ın Atları

- Hz. Süleyman, atları çok severdi. İyi cins atlar besler, onlarla bizzat ilgilenirdi:
- وَوَهَبْنَا لِدَاوُودَ سُلَيْمَانَ نِعْمَ الْعَبْدُ إِنَّهُ أَوَّابٌ
- ***"Davud'a Süleyman'ı bahşettik; o ne güzel bir kuldu! O daima Allah'a yönelirdi.***
- إِذْ عُرِضَ عَلَيْهِ بِالْعَشِيِّ الصَّافِنَاتُ الْجِيَادُ
- ***Ona bir akşamüstü, çalımlı, iyi cins koşu atları sunulmuştu.***
- فَقَالَ إِنِّي أَحْبَبْتُ حُبَّ الْخَيْرِ عَنْ ذِكْرِ رَبِّي حَتَّى تَوَارَتْ بِالْحِجَابِ

- ***Süleyman, 'Doğrusu ben bu iyi atları, Rabbimi anmayı sağladıkları, için severim.' demişti. Atlar koşup, toz perdesi arkasında kayboldukları zaman…***
- **رُدُّوهَا عَلَيَّ فَطَفِقَ مَسْحًا بِالسُّوقِ وَالْأَعْنَاقِ**
- ***Artık yeter, onları hana geri getirin.' dedi. Ayaklarını ve boyunlarını sıvazlamaya başladı."***[11]

- Bu âyetlerden anlaşıldığı gibi Hz. Süleyman, atları çok seviyor, atların yetiştirilmesi ve bakımıyla bizzat ilgileniyordu. Onları Allah'ı anmasını sağladıkları için sevdiğini söylediğine göre, bu atlar, cihad için hazırlanan atlar olmalıydı. Çünkü o zamanda atlar, savaşların kaderini tayin eden en önemli harp vasıtaları durumundaydı. Din ve Allah

---

[11] Sad, 38/30-33.

düşmanı bozguncular'a karşı üstünlük sağlayabilmek, at yetiştirmeye ve biniciliğe büyük ölçüde bağlı idi. Tarihin en büyük hükümdarlarının başında gelen Hz. Süleyman, askeri işlerle yakından ilgileniyor, bu arada atların bakımı ve teftişi işinde de komutanlarına örnek oluyordu.

Hz. Süleyman Hakkında Yanlış Bilinen Bir Husus:

- Ayetin ifadesindeki açıklığa rağmen, bâzı müfessirler, israiliyattan etkilenerek âyette geçen okşamak anlamındaki "meseha" fiilinin kesmek mânâsına da kullanılmasından yola çıkarak, bu âyeti, "Hz. Süleyman'ın at sevgisi ve atlarla meşguliyeti sebebiyle namaz vaktini geçirdiği ve bu yüzden o atları kestirdiği " şeklinde anlamışlardır.
- Ancak Abdullah b. Abbas, Ka'bul-Ahbar'dan, Hz. Süleyman'ın atlarını kestiğine dair duyduklarını anlatınca, Hz. Ali bunu şöyle reddetmiştir; "Ka'b yalan söylemiş; Süleyman cihada gideceği zaman atlarını teftiş etti, bu arada sırtlarım sıvazlayıp okşadı. Peygamberler temiz ve masum kişilerdir. Ne zulmederler ve ne de zulmü emrederler." dedi.

Hz. Süleyman’ın Ordusu ve Sebe Melikesi İle İlişkiler:

- Hz. Süleyman'in ordusunun, insanlar cinler ve kuşlardan meydana geliyordu. Hz. Süleyman, askerinin eğitimiyle yakından ilgilenir, birliklerini bizzat teftiş ederdi. Bir defasında, kuşlardan meydana gelen birliklerini teftiş ettiğinde, muhtemelen cinsinin bir temsilcisi durumunda olan Hüdhüd/Çavuş kuşunun bulunmadığını gördü. Olayın devamı Kuran’da Neml suresinde şöyle anlatılmaktadır (20-44. ayetler):
- ***"Süleyman, kuşları gözden geçirdi ve 'Hüdhüd'ü niçin göremiyorum? Yoksa kayıplara mı karıştı? Bana mazereti için apaçık bir delil getirmelidir; yoksa onu ya şiddetli bir azaba uğratırım yahut keserim!' dedi.***
- ***Çok geçmeden Hüdhüd gelip Süleyman'a, 'Senin bilmediğin bir şeyi öğrendim. Sana Sebe'den gerçek bir haber getirdim. Sebe halkına hükmeden, her şeyden kendisine bolca verilmiş, büyük bir tahta sahip***

bir kadın kraliçe buldum. Onun ve milletinin Allah'ı bırakıp güneşe secde ettiklerini gördüm. Şeytan, yaptıkları amelleri süsleyip kendilerine güzel göstermiş, onları doğru yoldan alıkoymuş, bunun için, doğru yolu bulamazlar. Şeytan, bunu, onların, göklerde ve yerde gizli olanları ortaya koyan, gizlediğiniz ve açıkladığınız şeyleri bilen Allah'a secde etmemeleri için yapmıştır O Allah ki, yüce Arş'ın sahibidir ve O'ndan başka ilâh yoktur.' dedi.

- ***Süleyman şöyle dedi: «Doğru mu söylüyorsun, yoksa yalancılardan mısın, bakacağız. Şu mektubumu götürüp onlara at, sonra bir yana çekil, ne yapacaklarına bak.» (Hüdhüd tarafından yakınına atılan mektubu alan) Sebe melikesi şöyle dedi:***

- **يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ إِنِّي أُلْقِيَ إِلَيَّ كِتَابٌ كَرِيمٌ {29} إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ {30} أَلَّا تَعْلُوا عَلَيَّ وَأْتُونِي مُسْلِمِينَ**

- *'Ey ileri gelenler! Bana, çok önemli bir mektup bırakıldı. Süleyman'dan gelen bu mektupta şöyle yazıyor: 'Bismillâhirrahmânirrahîm. Sakın ha büyüklük taslayıp bana karşı koymaya kalkmayın ve bana teslim olarak gelin!'*
- *Sebe melikesi şöyle devam etti: «Ey ileri gelenler! Bu işim hakkında bana fikrinizi söyleyin. Şimdiye kadar, her hangi bir iş hakkında, sizin görüşlerinizi almadan kesin karar vermedim.»*
- *İleri gelenler, «Biz güçlü kimseleriz ve zorlu savaş adamlarıyız; ancak emir senindir, ne emredeceğini sen düşün.» dediler. Melike şöyle dedi:*
- قَالَتْ إِنَّ الْمُلُوكَ إِذَا دَخَلُوا قَرْيَةً أَفْسَدُوهَا وَجَعَلُوا أَعِزَّةَ أَهْلِهَا أَذِلَّةً وَكَذَلِكَ يَفْعَلُونَ وَإِنِّي مُرْسِلَةٌ إِلَيْهِمْ بِهَدِيَّةٍ فَنَاظِرَةٌ بِمَ يَرْجِعُ الْمُرْسَلُونَ

- ***«Doğrusu, hükümdarlar bir şehre girdikleri zaman orasını bozup tahrip ederler, şerefli kimselerini aşağılık yaparlar. Onlar, hep böyle davranırlar. Ben onlara bir hediye göndereyim de, elçilerin hangi haber ile döneceklerine bakayım.» dedi.***
- ***Elçi geldiğinde Süleyman ona şöyle dedi:***
- **أَتُمِدُّونَنِ بِمَالٍ فَمَا آتَانِيَ اللَّهُ خَيْرٌ مِمَّا آتَاكُمْ بَلْ أَنْتُمْ بِهَدِيَّتِكُمْ تَفْرَحُونَ {36} ارْجِعْ إِلَيْهِمْ فَلَنَأْتِيَنَّهُمْ بِجُنُودٍ لَا قِبَلَ لَهُمْ بِهَا وَلَنُخْرِجَنَّهُمْ مِنْهَا أَذِلَّةً وَهُمْ صَاغِرُونَ**
- ***«Bana mal ile yardım etmek mi istiyorsunuz? Allah'ın bana verdiği size verdiğinden daha hayırlıdır. Aksine hediyeniz, ancak sizi memnun eder. Onlara dön ve şunu söyle Andolsun ki, güç yetiremeyecekleri bir ordu ile gelir, onları oradan alçalmış ve küçük düşmüş olarak çıkarırız.»***

- ***Süleyman yanındakilere şöyle dedi:***
- **يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَيُّكُمْ يَأْتِينِي بِعَرْشِهَا قَبْلَ أَنْ يَأْتُونِي مُسْلِمِينَ**
- ***«Ey cemâat! Bana teslim olmak için gelmelerinden önce, hanginiz o kraliçenin tahtını yanıma getirebilir?»***
- ***Cinlerden bir ifrit dedi ki:***
- **أَنَا آتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ تَقُومَ مِنْ مَقَامِكَ وَإِنِّي عَلَيْهِ لَقَوِيٌّ أَمِينٌ**
- ***Sen makamından kalkmadan önce onu sana getiririm, buna karşı güvenilir bir güce sahibim.***
- ***Kitap'tan bir ilme sahip olan şahıs söze girerek,***
- **أَنَا آتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَن يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ**

- ***«Gözünü açıp kapamadan ben onu sana getireceğim.» dedi. Derken Süleyman, bahsedilen tahtı yanına yerleşivermiş görünce,***

- **هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي لِيَبْلُوَنِي أَأَشْكُرُ أَمْ أَكْفُرُ وَمَنْ شَكَرَ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ رَبِّي غَنِيٌّ كَرِيمٌ**

- ***'Bu, şükür mü yoksa nankörlük mü edeceğim diye beni sınayan Rabbimin lûtfundandır. Şükreden ancak kendisi için şükretmiş olur; nankörlük eden bilsin ki Rabbim müstağnidir, kerem sahibidir, kimsenin şükrüne muhtaç değildir.' dedi.***

- ***Süleyman, 'Tahtını onun tanımayacağı bir hâle getirin, bakalım tanıyabilecek mi yoksa tanımayacak mı?' dedi.***

- ***Melike geldiğinde, 'Senin tahtın da böyle mi?' denildi. O, 'Sanki odur, maamafih bu mucizeden önce bize bilgi verilmişti ve Müslüman olmuştuk.' dedi.***

- ***Melikeyi o zamana kadar (müslüman olmaktan) alıkoyan, Allah'tan başka taptığı şeylerdi; çünkü kendisi inkarcı bir millettendi.***
- ***Ona, «Köşke gir!» dendi. Köşkün zeminini görünce, onu derin bir su zannetti de eteğini dizlerine kadar sıvadı. Süleyman, «Doğrusu bu billurdan yapılıp cilalanmış şeffaf bir salondur.» deyince, Melike şöyle dedi:***
- **رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي وَأَسْلَمْتُ مَعَ سُلَيْمَانَ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ**
- ***«Rabbim! Şüphesiz ben kendime zulmetmişim. Şimdi Süleyman'la beraber, âlemlerin Rabbi olan Allah'a teslim olup Müslüman oldum»***[12]

---

[12] Neml, 27/20-44.

- Salebi ve bâzı müfessirlerin söylediğine göre, Sebe melikesiyle evlenen Hz Süleyman, onu Yemen hükümdarlığında bırakmıştı. Her ay ziyaretine gider, yanında üç gün kaldıktan sonra başkenti Kudüs'e dönerdi.
- Ancak İbn İshak'tan nakledilen bir rivayete göre ise, Hz. Süleyman onunla evlenmemiş; Hemdân melikiyle evlendirdiği kraliçeyi Yemen hükümdarlığına iade etmiştir.

Hz. Süleyman'ın İmtihana Tâbi Tutulması

- Kur'ân-ı Kerim'de Hz. Süleyman'ın, tahtının üzerine bir ceset bırakılarak imtihan edildiği, onun bu imtihanın ardından tevbe ile önceki haline döndüğü ve Allah'tan kendisini bağışlamasını ve kendisine daha sonra hiç kimseye vermeyeceği bir saltanat vermesini istediği bildirilmektedir. Ancak onun tâbi tutulduğu bu imtihanın mâhiyeti hakkında herhangi bir açıklama yapılmamıştır. Bu imtihan hakkındaki âyetler şöyledir:

- **وَلَقَدْ فَتَنَّا سُلَيْمَانَ وَأَلْقَيْنَا عَلَى كُرْسِيِّهِ جَسَدًا ثُمَّ أَنَابَ {34} قَالَ رَبِّ اغْفِرْلِي وَهَبْ لِي مُلْكًا لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ مِنْ بَعْدِي إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ {35}**

- ***Andolsun ki, Süleyman'ı tahtının üzerine bir ceset koymak suretiyle imtihan etmiştik. Bunun üzerine bize yönelip tevbe etmiş ve, «Rabbim! Beni bağışla, bana benden sonra kimsenin ulaşamayacağı bir hükümranlık ver; şüphesiz sen büyük, lütuf sahibisin.» demişti.***[13]

- Görüldüğü gibi, Kur'ân-ı Kerim'de, bu cesedin kime ait olduğu ve oraya hangi maksatla konulduğu açıklanmamıştır. Bu konuda Hz. Peygamber'in de bir açıklaması olmamıştır. Ancak tefsir ve tarih kitaplarında bu konuda pek çok şey anlatılmaktadır. Ne var ki, bu anlatılanlar, bir takım ihtimaller ve te'villerden öteye geçmemektedir.

---

[13] Sad, 38/34-35.

Hz. Süleyman'ın Vefatı

- Hz. Süleyman, ayakta veya otururken asasına dayanmış bir vaziyette iken ölmüştü. Ölüm gelince bastonuna dayalı halde kalmış, yanında bulunan cinler, burunlarının dibinde cereyan eden bu hâdisenin farkına varamamış, onun öldüğünü ancak ağaç kurtlarının uzun süre yediği asası kırılıp vücudu yere düşünce anlayabilmişlerdi. Şüphesiz bunda büyük bir hikmet vardı. Onun bu halde ölümü, gaybi bildiğini iddia eden cinleri ve bu iddiaya inanan insanları yalanlayan kesin bir delil olmuştu.
- فَلَمَّا قَضَيْنَا عَلَيْهِ الْمَوْتَ مَا دَلَّهُمْ عَلَى مَوْتِهِ إِلَّا دَابَّةُ الْأَرْضِ تَأْكُلُ مِنْسَأَتَهُ فَلَمَّا خَرَّ تَبَيَّنَتِ الْجِنُّ أَنْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ الْغَيْبَ مَا لَبِثُوا فِي الْعَذَابِ الْمُهِينِ

- ***Süleyman'ın ölümüne hükmettiğimiz zaman, öldüğünü cinlere ancak asasını yiyen ağaç kurdu gösterdi. Süleyman yere düşünce, cinlerin durumu anlaşıldı ki, eğer onlar gaybı bilmiş olsalardı, öyle küçük düşüren bir azap içinde kalıp durmazlardı.***[14]

[14] Sebe, 34/14.

Ehli Kitab'ın Hz. Süleyman'ın Peygamberliğini İnkârı:

- Hz. Süleyman (a.s.)'ın düşmanlarının etkisinde kalan İsrailoğulları, onun bir peygamber değil bir sihirbaz olduğunu kabul etmişlerdir. Onun, cinleri, şeytanları ve rüzgârı, sihir yapmak suretiyle emrinde kullandığına ve hükümdarlığını büyü ile elde ettiğine inanmışlardır. Nitekim İslâmiyetin zuhuru yıllarında yahudiler, bu şeytanî bilgilere uyarak, Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v.)'in Hz. Süleyman (a.s.)'ı peygamber kabul etmesine itiraz etmişlerdi. Onlara hakettikleri cevabı, doğrudan Allah Teâlâ vermektedir:
- وَاتَّبَعُوا مَا تَتْلُوا الشَّيَاطِينُ عَلَى مُلْكِ سُلَيْمَانَ وَمَا كَفَرَسُلَيْمَانُ وَلَكِنَّ الشَّيْاطِينَ كَفَرُوا...

- ***Şeytanların Süleyman'ın hükümdarlığı hakkında söylediklerine uydular. Oysa Süleyman büyü yapıp kâfir olmadı; ama insanlara sihri öğreten şeytanlar kâfir oldular...***[15]

- Müfessirlerin aktardığı rivayetlere göre, Hz. Süleyman'ın vefatından bir müddet sonra, insanlara doğruyu öğretecek gerçek âlimler de kalmamıştı. Âlimlik taslayan câhiller yüzünden, Mısır'da yaşadıkları esaret döneminden beri sihir ve hokkabazlık hakkında bilgi sahibi olan İsrailoğulları arasında, Hz. Süleyman'ın elinde tezahür eden mucizelere sihir ve büyü gözüyle bakılmaya başlandı. İns ve cin şeytanlarının başlattığı bu iftira kampanyası giderek güç ve taraftar kazandı. Kampanyayı yürüten liderler, Hz. Süleyman'ın dünyayı sihir ilmi sayesinde hâkimiyeti altına aldığını ve onun bir sihirbaz olduğunu iddia ediyorlardı.

---

[15] Bakara, 2/102.

- Bu inanç gittikçe yayıldı ve neticede daha sonra gelen İsrailoğulları, bu âyette belirtildiği gibi, Hz. Süleyman'a bir peygamber değil; aksine çok başarılı bir sihirbaz- hükümdar gözüyle baktılar. Özellikle devletlerini kaybettikten sonra, diğer milletler arasında sihirbazlığı teşvik ettiler ve sihri yaymaya çalıştılar. Tevrat'ta haber verilen son peygamber Hz. Muhammed, kendilerine karşı Tevrat'ın aslındaki esasları gündeme getirince, yahudiler, ona ve bu bilgileri getiren vahiy meleği Cebrail'e düşman kesildiler.
- Bu ilâhî hakikatleri hatırlatarak kendilerini kurtuluşa çağıran Hz. Peygamber'i yalanlama yoluna gittiler. Ellerinde bozulmuş şekliyle bulunan Tevrat'ı dahi arkalarına atarak, "Süleyman, Muhammed'in dediği gibi bir peygamber değildi; o sihirbaz bir hükümdardı; fakat yaptığı sihirleri mucize gibi gösterirdi." diye ona İftira ettiler. Gerçekte ise, bu iftiraya muhatap olan Hz. Süleyman değil, fakat âyette belirtildiği gibi, ona sihirbaz diyen ve insanlara sihir öğreten cin ve ins şeytanları kâfir olmuştu.

Hz. Süleyman'ın Üç Duası

- Rasulullah buyurdu ki:
- إِنَّ سُلَيْمَانَ بْنَ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ سَأَلَ اللهَ ثَلَاثًا، أَعْطَاهُ اثْنَتَيْنِ، وَنَحْنُ نَرْجُو أَنْ تَكُونَ لَهُ الثَّالِثَةُ:
- *Hz. Süleyman, Allah'tan üç şey istemiştir: İlk ikisini Allah ona vermiştir. Biz üçüncünün de ona verilmesini dileriz.*
- فَسَأَلَهُ حُكْمًا يُصَادِفُ حُكْمَهُ، فَأَعْطَاهُ اللهُ إِيَّاهُ ،
- *1. Allah'ın hükmüne uygun hüküm verme kabiliyeti. Allah bunu ona vermiştir.*
- وَسَأَلَهُ مُلْكًا لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ مِنْ بَعْدِهِ، فَأَعْطَاهُ إِيَّاهُ،

- 2. Kendisinden önce veya sonra hiç kimseye nasip olmayacak mülk ve saltanat, Allah bunu da vermiştir.

- **وَسَأَلَهُ أَيُّمَا رَجُلٍ خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ لَا يُرِيدُ إِلَّا الصَّلَاةَ فِي هَذَا الْمَسْجِدِ خَرَجَ مِنْ خَطِيئَتِهِ مِثْلَ يَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ، فَنَحْنُ نَرْجُو أَنْ يَكُونَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ قَدْ أَعْطَاهُ إِيَّاهُ**

- *3. Yaptırdığı mescidine (Mescid-i Aksa) ibâdet niyetiyle girecek herkesin, oradan bütün günâhlarından arınmış olarak, anasından doğduğu gündeki gibi çıkması. Biz bu dileğinin de ona verilmesini umarız.*[16]

---

[16] İbn Hanbel.

- Hz. Süleyman eşsiz bir saltanata sahip olsa da, Allah Teâlâya hakkıyla şükreden "şekür" kullardan biri idi. Şu âyetteki duayı dilinden düşürmezdi:

- **رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَى وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ**

- ***"Rabbim! Bana ve ana-babama verdiğin nimete şükürde, hoşnut olacağın işi yapmakta beni muvaffak kil. Rahmetinle, beni de sâlih kullarının arasına koy!"***[17]

---

[17] Neml, 27/19.